

Fritid och Framtid,
Bydegården.

Foto: Gillberg.

Ödetorpet. Det så kallade Ödetorpet, som flyttats från Hannäs i sydöstra Östergötland, beskrev Barbro Alving som utställningens förnämliga kärna. Tanken var att genom att rusta ödetorp kunde landsbygdens ungdomar få bra föreningslokaler.
Foto: I Lennart Sjöbergs vykortssamling.

Symbolen. Utställningen hade "ta nya tag" som motto och en spade som emblem.

Översikt. Fritid och Framtids utställningsområde sett från Linneskolan, dagens Kunskaps-galleria Linné. I förgrunden ses hörnet mellan Torkelbergs- och S:t Larsgatorna.
Foto: Jonas Gillberg,
Bild Linköping

Med fokus på fritiden

Mitt under brinnande krig ordnades i Linköping sommaren 1943 en utställning kallad Fritid och Framtid.

Utställningsplatsen låg omedelbart väster om Tinnerbäcksbadet och norr om Bäckagården, ett område som då kallades för Gamla Idrottsplatsen.

Utställningen hade "ta nya tag" som motto och en spade som emblem. Överste Gustaf Smith, medlemmen i utställningsledningen, förklarade det senare med att det är med spaden vi skall gräva framtidens grund.

Inriktningen på fritid får ses i ljuset av 1938 års semesterlag, som innebar att svenskarna fått två veckors betald semester. Journalisten Barbro Alving, signaturen Bang, lyfte i DN också fram att i det snabbt växande Linköping, med drivande ungdomsskaror som en vardaglig kvällssyn, vet man vad människornas fritidsproblem medför.

Prins Gustaf Adolf, den nuvarande kungens far, öppnade utställningen den 16 april. I samband med öppnandet uttalade landshövdingen Carl Hamilton att fritiden inte får bli en onyttig vila. Corren beskrev utställningsområdet som säll-

synt vackert. Tidningen fortsatte att besökarna fick lära sig att använda sin fritid på ett roligt, klokt, stimulerande och värdigt sätt.

Mitt i området fanns en hallbyggnad där en rad olika specialutställningar avlöste varandra. Utställningens mest omskrivna del var dock det så kallade ödetorpet, vars byggnader var flyttade från Grävsätter i Hannäs socken i nuvarande Åtvidabergs kommun. Torpet bestod förutom av det gamla bostadshuset av en loftbod samt en snickarbod.

Bang skrev att ödetorpet var utställningens förnämliga kärna. Hon prisade tanken att låta landsbygdens ungdomsföreningar rusta ödetorp, och därigenom lösa sina egna lokalproblem. En mer inspirerande miljö, menade Bang, kunde ingen ungdomsgrupp få än under gamla bjälkar.

Noterbart är att invid torpet stod en 17 meter hög vindgenerator, som producerade tillräckligt med el för att täcka ödetorpets behov.

Redan den första dagen kunde 5 000 besökare räknas in. När utställningen stängdes fyra månader senare, den 15 augusti, kungjordes att 90 000 personer passerat grindarna. Det ekonomiska utfallet var trots det en förlust på 20 000 kronor, vilket en enskild Linköpingsbo generöst gick in och täckte. Dessutom kunde de styrande glädjas över att såväl riks- som lokalpressen under hela utställningsperioden gett Linköping mycken positiv uppmärksamhet.

Veckan efter stängningen utannonserades en rad utställningsmaterial till försäljning. I de annonserna nämns inte Ödetorpet specifikt. Anita Bodin i Hannäs hembygdsförening skulle dock vilja veta vad som hände med byggnaderna efter utställningen. Vet någon av er läsare svaret?

Har du frågor om Linköping förr? Skicka dem till Johan Rödin, Corren, 581 89, Linköping. Eller mejla johan.rodin@corren.se. Frågorna vidarebefordras till Gunnar Elfström.

Vår stad
Gunnar
Elfström

Blomsterflickan. Östgötakonstnären Gottfrid Larssons skulptur "Blomsterflickan" stod vid entrén till utställningen. I bakgrunden Cloettas stora äppelmosbuck och sommarstugan Tappan.

Foto: I Lennart Sjöbergs vykortssamling

Torpare. De byggnaderna som på utställningen Fritid och Framtid kallades för Ödetorpet var flyttade från Hannäs. På fotot ses torpets sista brukare Oskar Jonsson och Anna Maria Niklasdotter. De bodde i torpet mellan 1909 och 1932. De hade en ko och ett svin. De står framför den löfibod som också 1943 flyttades till utställningsområdet. Foto: Hannäs Hembygdsförenings arkiv

Mer om Ödetorpets vidare öde

Vår stad
Gunnar
Elfström

Dagens spalt innehåller såväl svar på några frågor från läsare som frågor till läsekretsen.

För några veckor sedan handlade denna spalt om det så kallade Ödetorpet på utställningen Fritid och Framtid, som hölls i Linköping sommaren 1943. Sonja Palmberg i Hannäs berättar att hon har hört att Ödetorpet flyttades till en plats invid Roxens södra strand någonstans mellan Roxtuna och Östra Harg. På den nya platsen skall byggnaden fungerat som sommarbostad. Är det någon av läsarna som vet vilket hus det kan vara?

CORREN LINKÖPING 2004-10-23, uppdaterad 2009-04-22

För 60 år sedan fick den specialbyggd vätersnipan hedersuppdraget att föra prins Gustaf Adolf torrskodd över Tinnerbäcksbadet. Nu har den gjorts sjöklar igen för att klara en rodd genom Göta kanal.

Under mottot "tag nya tag" anordnades år 1943 den fyra månader långa utställningen "Fritid och framtid" i Linköping".

Under stor pompa och ståt invigdes utställningen i Tinnerbäcksbadet den 16 april av prins Gustaf Adolf, vår nuvarande kungs pappa, som fyra år senare omkom i en flygolycka.

Dagen till ära hade arrangörerna låtit tillverka en robust Vätersnipa, som med prinsen i aktern roddes över Tinnerbäcksbadet av "tre kraftiga roddare från Ljungsbro's nybildade sjöscoutkår" som Corren uttryckte det i sin fjortonsidiga utställningsbilaga dagen efter.

Tidningen var med och arrangerade utställningen och hade en plats i styrelsen i form av sekreteraren Christer Ridderstad. Det var han som tog hand om vätersnipan efter dess jungfrufärd med prinsen.